

Schade aan gebouwen door dieren: beknopt overzicht & case

Overlast door natuur in de stad?
Ontdek hoe we ermee omgaan!

Themasessie INTERREG Natuur-inbouw - 06/05/2025

Filip Dobbels, ir.-architect
R&D Expert, Unit Building Envelope & Finishing

1

Voorstelling

Buildwise

Opgericht in 1959 door de bouwsector (WTCB).
(Wet De Groote -1960)

- Innovatie
- Samenwerking
- Een geïntegreerde aanpak tussen de verschillende disciplines.

2

2

Voorstelling Buildwise

Vestigingen

3 verschillende vestigingen:

- Hoofdkantoor Zaventem
 - Kleine Kloosterstraat 23
- Proefstation Limelette
- Greenbizz in Brussel

+/- 300 enthousiaste medewerkers

Het referentiecentrum voor de bouwsector in België

 Buildwise

3

Voorstelling Buildwise

Informatie van projecten, onderzoeken en contacten worden verwerkt in verschillende publicaties

Buildwise Artikels

Technische Voorlichtingen

Dimensioneringsmethoden

Innovation Paper

Bouwgebreken

Normen & Regelgeving

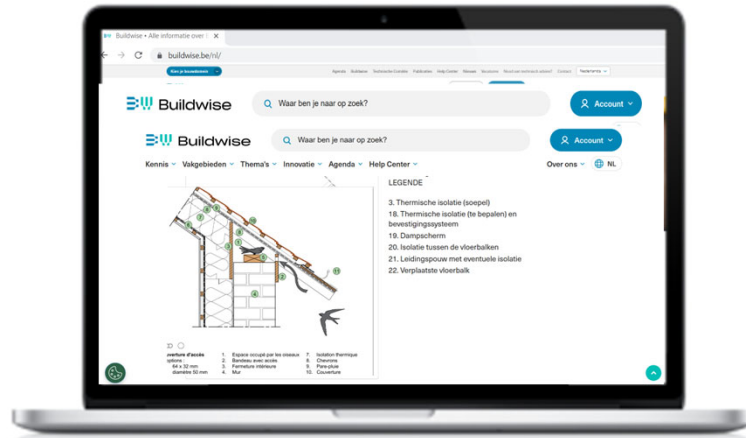
Video's & webinar

 Buildwise

4

Voorstelling Buildwise

Website

 Buildwise

5

Voorstelling Buildwise

Technisch advies om antwoord te geven op verschillende vragen van bouwbedrijven

Advies aan alle bouwprofessionals

In samenspraak met de betrokken aannemer

In samenspraak met de betrokken aannemer of op verzoek van een gerechtsdeskundige

 Buildwise

6

Case: beschadiging ETICS door vogels

ongewenste natuurinclusie

MY

Magalie Van Lishout

<magalie.vanlishout@vlaamsbrabant.be>

To

Haex Anke; Luyten Niels; Bart Bisschops; Romeo Liekens; Deriemaecker Arne; Jan Van den Bergh; Alexandra Mannaert; Filip Dobbels; Wim Garmyn; Moonen, Faas; Massij, Wesley; Schraepen Christine

Cc

Aaron bonte

2 - MUST - deze week

This sender magalie.vanlishout@vlaamsbrabant.be is from outside your organisation.

You forwarded this message on 04/03/2025 11:05.

1000016009.mp4

10 MB

CAUTION

This email originated from outside of Buildwise. Do not click links or open attachments unless you recognize the sender and know the content is safe. Check Inspire for more info: [NL](#) / [FR](#)

Hallo iedereen,

Dilemmatraining in filmpje in bijlage.

Op de demosite **Vlaams-Brabant: de Wijnpers** broedt een spreeku in de crépi. Daar is de schooldirectie niet blij mee. Ik denk na over de beste manier om te reageren. Ik neem aan dat die gevel moet worden dichtgemaakt, en dat er misschien al een gat aanwezig was? Binnenkort broedt de spreeku. Vanwege een eerdere mailing met ondernemer Aaron over de topic prefab naadloos inwerken in crépi, neem ik hem mee op in deze mailing.

Hoe gaan we hier best mee om, met zowel gebouw als dier in gedachten?

Groeten, Magalie

Van: Bart Van den Bosch

Natuurinclusief 🐦

DE WIJNPERS

VLAAMS-BRABANT

7

RE: ongewenste natuurinclusie

Filip Dobbels

To

Luyten Niels; Magalie Van Lishout; Haex Anke; Bart Bisschops; Romeo Liekens; Deriemaecker Arne; Jan Van den Bergh; Alexandra Mannaert; Wim Garmyn; Moonen, Faas; Massij, Wesley; Schraepen Christine

Cc

Aaron bonte

You forwarded this message on 04/03/2025 12:24.

TV 257.pdf

9 MB

Beste allen,

Mijn collega's van technisch advies hebben dergelijke cases ook al gezien. Niet heel frequent maar het komt nu en dan voor.

Aan de witte bolletjes zie je dat de spreeku naar buiten werkt lijkt de isolatie EPS ('piepschuim'), wat vaak gebruikt wordt in ETICS (*External Thermal Insulation Composite Systems with rendering*), buitenisolatie afgewerkt met pleisterwerk, kan ook met steenstrips, wat het uitzicht heeft van metselwerk en niet doordringbaar is voor dieren).

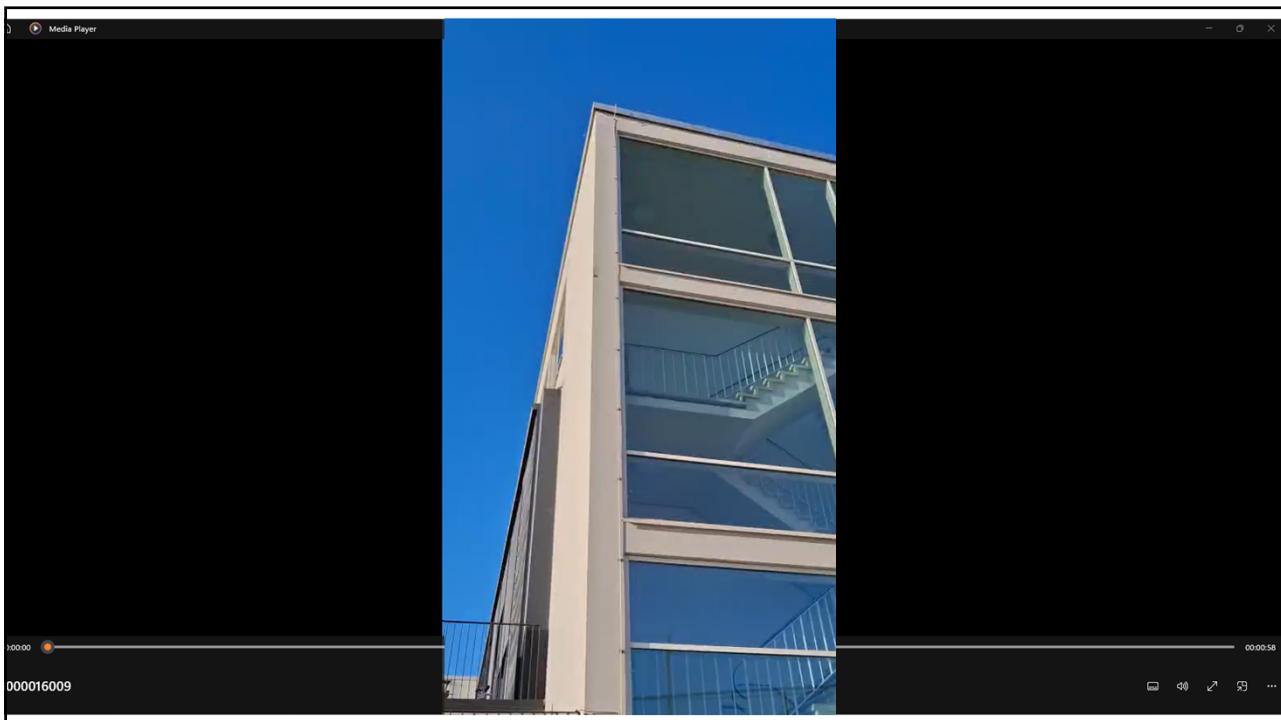
Vanuit bouwkundig oogpunt is het best om het gat in de crépi zo snel mogelijk terug dicht te maken, omdat vocht dat in de ETICS komt er over het algemeen moeilijk nog uit raakt (hangt o.a. af van de dampdichtheid van de afwerkingslaag, maar is meestal niet zeer dampopen, waardoor droging (te) lang duurt en er onthechting of blaasvorming van de afwerkingslaag kan optreden). Anderzijds bedenk ik dat als er echt water zou binnenlopen, de vogels er ook niet zullen blijven, mogelijk zijn de hoeveelheden water relatief klein, is er enkel aan de ingang een kleine bevochtiging, en is droging ervan mogelijk. Veel zal afhangen van de oriëntatie: zuid-west, slagregen of niet?

Naar herstel toe wordt er best een blok EPS uitgesneden [*mét het nest?* – *ergens integreren in de buurt, beschermd tegen neerslag?*] en vervangen door een nieuwe blok, waarna alle lagen terug hersteld worden, zoals hieronder weergegeven.

Buildwise

8

4

9

Schade aan ETICS door dieren?

Niet heel frequent maar het komt nu en dan voor.

Aan de witte bolletjes te zien die de spreek naar buiten werkt lijkt de isolatie **EPS ("piepschuim")**, wat vaak gebruikt wordt in ETICS (*External Thermal Insulation Composite Systems with rendering*, buitenisolatie afgewerkt met pleisterwerk, kan ook met steenstrips, wat het uitzicht heeft van metselwerk en niet doordringbaar is voor dieren).

Vanuit bouwkundig oogpunt is het best om **het gat in de crépi zo snel mogelijk terug dicht te maken**, omdat vocht dat in de ETICS komt er over het algemeen moeilijk nog uit raakt (hangt o.a. af van de dampdichtheid van de afwerkingslaag, maar is meestal niet zeer dampopen, waardoor droging (te) lang duurt en er onthechting of blaasvorming van de afwerkingslaag kan optreden).

10

[illegible]

Specifieke technische detailleringen	
Aansluitingen aan ramen en deuren (zie hoofdstuk 5, p. 49)	
Risico op infiltratie bij het niet-naleven van de aanbevelingen, met blaasvorming en onthechting tot gevolg en zelfs infiltraties binnenin het gebouw.	
	
Waterinfiltratie binnenin het gebouw ten gevolge van een niet-waterdichte aansluiting tussen het ETICS en het schrijnwerk.	Het falen van de detaillering ter hoogte van de dorpel wat leidt tot waterinfiltraties in de bepleistering, blaasvorming en onthechtingen.

 Buildwise

13

Anderzijds beden ik dat als er echt water zou binnenlopen, de vogels er ook niet zullen blijven, **mogelijk zijn de hoeveelheden water relatief klein**, is er enkel aan de ingang een kleine bevochtiging, en is droging ervan mogelijk. Veel zal afhangen van de **oriëntatie**: zuid-west, slagregen of niet?

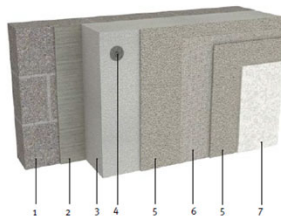
provincie
Oost-Vlaanderen

 Buildwise

14

Naar **herstel** toe wordt er best een blok EPS uitgesneden [*mét het nest? – ergens integreren in de buurt, beschermd tegen neerslag?*] en vervangen door een nieuwe blok, waarna alle lagen terug hersteld worden, zoals hieronder weergegeven.

1. Ondergrond
2. Lijm
3. Thermische isolatie
4. (Eventuele) mechanische bevestiging
5. Grondpleister
6. Wapeningsweefsel
7. Afwerkpleister

Afb. 4 Opbouw van een ETICS.

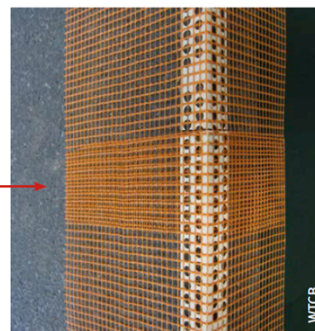
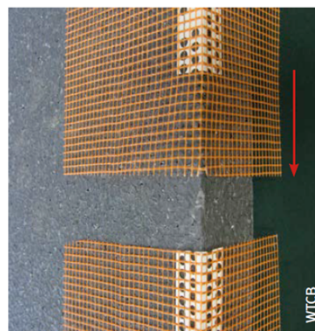

Afb. 100 Plaatsing van de eerste isolatieplaat in het sokkelprofiel.

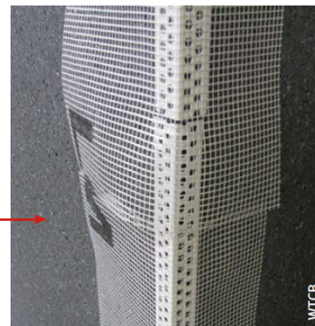
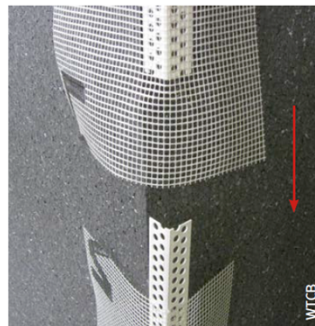
Afb. 101 Plaatsing van isolatieplaten met verspringende verticale voegen.

Aan de hoek zit er normaal een hoekprofiel met bijkomend wapeningnet:

Afb. 130 Versnijding voor de aansluiting tussen hoekprofielen, waarvan de vleugels uitgerust zijn met een gelast wapeningsweefsel.

De vogels hebben blijkbaar ook die lagen doorboord, want het gat zit helemaal op de hoek.

Afb. 131 Alternatieve oplossing voor de aansluiting van profielen in een zeer dun grondpleister.

Conclusie vanuit bouwkundig standpunt:

zo snel mogelijk de ETICS laten herstellen, en het nest trachten te “verhuizen”? Naar een rustig, beschut plekje in de buurt? Dakrand? Opgelet windbelasting, goed te verankeren op die plaats.

Gezien dit echt specialistenwerk is, en ETICS gekend is als een relatief **delicaat** (schadegevoelig) systeem, **best laten uitvoeren door de aannemer die het geplaatst heeft** (ook naar aansprakelijkheid toe, om latere discussies i.v.m. eventuele gevolgschade te voorkomen, bv. wanneer er later alsnog infiltraties zouden optreden op een plaats die door de gebouwbeheerder zelf gedicht zou zijn).

Gerelateerde cases

Vaststelling ter plaatse

In totaal konden er 14 gaten (of pogingen) worden vastgesteld, in zowel de daklijst (12 gaten) als de zijgevel (2 gaten). Het gat in de daklijst aan de zijgevel noordoosten (groene pijl) was het eerste gat dat de specht maakte. De rode pijl toont het gat wat het verst gevorderd en uitgeklopt was.

Foto 2: 3 gaten (rode en blauwe pijlen) in de daklijst – zijgevel zuidwesten

Algemeen: schade aan gebouwen door dieren?

From: Filip Dobbels <filip.dobbels@buildwise.be>
Sent: 06 April 2023 17:04
To: Eddy Mahieu <eddy.mahieu@buildwise.be>
Subject: schade door fauna?

Dag Eddy,

Een vraag i.k.v. het Interreg-project "Natuur-inbouw" dat binnenkort zal opstarten (definitieve beslissing in juni):

Heeft ATA weet van schade aangebracht door dieren (marters, ratten, muizen, vogels ...)?

Bedoeling is om dit mee te nemen in het onderzoek, dat zich tot doel stelt om natuurinclusiever te gaan bouwen, waarbij wij er uiteraard waakzaam moeten voor zijn om nadelige neveneffecten te vermijden.

Door een gedetailleerd inzicht in mogelijke schadefenomenen kunnen de gepaste maatregelen bepaald worden om deze te vermijden.

Alvast bedankt.

Vriendelijke groeten,

Filip

 Buildwise

19

RE: schade door fauna?

Eddy Mahieu
 To: Filip Dobbels

4 - MUST - zodra mogelijk

 Reply Reply All Forward

Thu 13/04/2023 16:05

Dag Filip,

Er wordt ons inderdaad soms schade gemeld, aangebracht door dieren.

Ik denk hierbij aan :

- schade door ratten of muizen bij isolatiemateriaal;
- kraaien die siliconen wegpikken van tussen de beglazing;
- steenmarters die gaatjes knagen in EPDM-afdichtingen;
- vogels die dakgrind oppikken en op lager gelegen dakbeglazing laten vallen

groeten,

Eddy

 Buildwise

20

21

Marters

DETAILLERING

Dakvoet

▣ Indringen dieren voorkomen

- marterschroot

SARKINGDAK: van de theorie naar de praktijk - 23/01/2020 - Pagina 26

22

Steenmarter richt voor twintigduizend euro schade aan - RTV Noord

<https://www.youtube.com/watch?v=2n1AlFrAPcU>

 Buildwise

23

[Activiteiten](#)
[Soorten](#)
[Steenmarter op bezoek? ▾](#)
[Nieuws](#)
[Contact](#)

[Word lid](#)

[Steenmarter op bezoek?](#)

Steenmarter op bezoek?

De steenmarter komt in België vandaag veel meer voor dan vroeger, waardoor hij alsmaker vaker in de buurt van mensen vertoeft. De dieren zijn erg schattig maar kunnen ook schade veroorzaken in je huis, tuin of auto. Gelukkig bestaan er

http://steenmarter.be/984/?page_id=63

 Buildwise

24

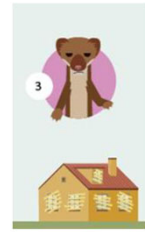
Stap 2: Zoek de toegangen langs waar hij binnen komt

Vooraleer je een steenmarter kan verjagen, moet je eerst weten waarlangs die naar binnen komt. Het dier kan zich door openingen van 5 cm breed...

Stap 3: Zorg dat het dier niet meer binnen kan

De enige blijvende manier om steenmarters buiten te houden, is ervoor zorgen dat de steenmarter niet meer naar binnen kan. Soms volstaat...

Geef vleermuizen nog een kans

Het is goed om ons huis dicht te maken om overlast door steenmarters, muizen of ratten te voorkomen, maar ook verschillende vleermuizensoorten zoeken onze huizen op als onderkomen. Vleermuizen zijn beschermde, erg kwetsbare en nuttige dieren die zelden overlast veroorzaken. Ze schuilen in de ruimte tussen de dakpannen en het onderdak, in spouwmuuren, achter luiken en dergelijke meer. Let er bij het dicht maken van je huis op dat je vleermuizen niet binnen of buiten sluit. Dwergvleermuizen hebben genoeg aan een opening van 2 centimeter om doorheen te kruipen. Meer informatie over vleermuizen vind je op de [website van de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt](#) of in de [technische fiche](#) vleermuizen in huis.

<http://steenmarter.be>

Maasbreedte max. 4x4 cm

Metaal of hout

Openingen dichtmaken

Maak alle openingen waarlangs de steenmarter naar binnen kan blijvend dicht. Gebruik daarvoor een materiaal waar een steenmarter niet doorheen kan bijten, zoals een stevig gaas (gegalvaniseerd, draad die meer dan 1,45 mm dik is met een maasbreedte van maximum 4x4 cm), een metalen plaat of een houten plankje. Andere dichtingsmaterialen kunnen ook tijdelijk helpen, maar garanderen geen blijvend resultaat.

Opening bij de overgang van een plat dak naar een muur, waarlangs een steenmarter is binnengekomen © foto Sanne Van Den Berge

BESLUIT - Constructie afschermen waar nodig...

WAAR?

- Dakvoet
 - Kielgoten
 - Randen dakvlakvensters? Enkel bovenrand? Idem bovenrand schoorsteen?
 - Zijranden dak?
 - PV-panelen!
 - https://www.materialenvoordebouw.nl/Zonnepanelen_toebehoren/Zonnepaneel_vogelwering/no/Solarguard_Pro_vogelwering_20_meter_---_universeel/5697
 - ...?
- Extra aandacht t.p.v. 3D-hoeken!

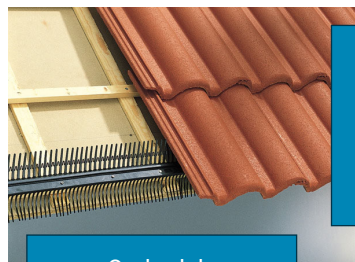
 Buildwise

27

BESLUIT - Constructie afschermen waar nodig...

HOE?

- **Kam** (open)
 - Materiaal
 - Kunststof
 - Aluminium → *voorkeur*
 - Aantal
 - Enkel
 - Dubbel
 - Plaatsing
 - Kam naar onder
 - Kam naar boven?
- **Strook** (gesloten of half-gesloten, bv. geperforeerd) → *voorkeur*
 - Zink / alu

Functie dakspouw?
Verluchting > Droging

Onderdak:
knaagdierresistent?

Isolatie:
knaagdierresistent?

 Buildwise

28

... en (extra) ruimte scheppen waar mogelijk!

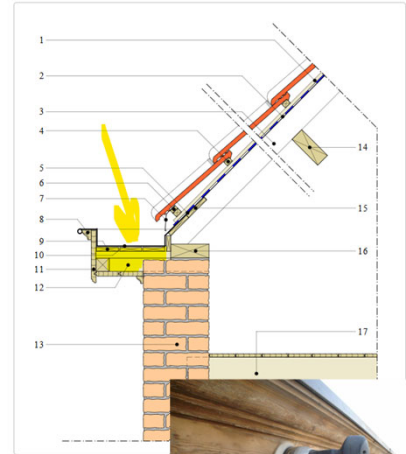
1. Espace occupé par les oiseaux
2. Bardage avec accès
3. Fermeture intérieure
4. Mur
5. Sablière
6. Pare-vapeur
7. Isolation thermique
8. Chevrons
9. Pare-pluie
10. Couverture
11. Gouttière ardennaise

Coupe éch. 1/10

Haut de mur
Espace occupé par les oiseaux sur le haut d'un mur
Gouttière ardennaise, mur en briques pleines, isolation par l'intérieur

Date d'impression : 20.11.2024 Format : A4 Dessiné : Christelle Wauters
Révisé par : [signature]

Buildwise

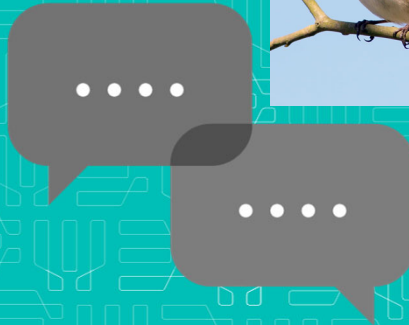
29

Buildwise

30

BESPREKING

Naar een optimale SYMBIOSE natuur & mens.

“Afschermen waar nodig - Ruimte scheppen waar mogelijk”

 Buildwise

buildwise.be